Hizketa eta logopedia ezpain-ahosabaiko arrailduran

01

Funtsezkoena, minutu batean

Gehienek garbi hitz egiten ikasten dute

Taldearen laguntzarekin eta, behar izanez gero, logopeda batenarekin, ahosabaiko arraildura duten haur gehienek garbi hitz egiten ikasten dute.

Taldeak txikitatik zaintzen du

Talde askok 18-24 hilabete inguruan eta berriz 3 urte inguruan baloratzen dute hizketa. Galdetu zuenean noiz egokitzen den.

Haiekin hitz egiteak edozein ariketak baino gehiago balio du

Hitz egiteak, kantatzeak, soinuekin jolasteak eta esaten dutena zuzen errepikatzeak, zuzendu gabe, asko laguntzen dute.

Zerbait kezkatzen bazaituzte, galdetu goiz

Hizketa-ohiturak lehenago aldatzen dira errazago. Galdetzea ez da gehiegikeria.

02

Nola eragin dezakeen arrailduraren hizketan

Ondo hitz egiteko, ahosabai bigunak ahoaren eta sudurraren arteko bidea itxi behar du, batez ere p, b, t, k edo s bezalako soinuak esatean. Guztiz ixten ez duenean, airearen zati bat sudurretik ateratzen da eta ahotsa sudurretik ateratzen dela dirudi.

Medikuek gutxiegitasun belofaringeoa esaten diote. Ez zaie haur guztiei gertatzen, eta zenbat eragiten duen ez dago arraildura motaren menpe bakarrik: askotan hitz egiten hasten direnean ikusten da.

Beste gauza batzuek ere eragin dezakete: ahosabaian geratu den zulo txiki batek (fistula), hortzen posizioak edo belarrietako arazoek, ondoen entzuteak soinuak ikastea zailtzen baitu. Arraildura ezpainekoa bakarrik bada, hizketa normaltasunez garatu ohi da, nahiz eta haur batzuei soinu batzuk, t edo s bezalakoak, apur bat kostatu.

03

Zer espero daiteke adinaren arabera

Lehen urtea

Hitz egin, kantatu eta haren soinuei erantzun. p, b, t eta d-rekin egindako txintxarrota-jolasak, zuen aurpegia ikusten duela, hasiera ona dira. Ahosabaiko ebakuntzaren aurretik normala da soinuak desberdin ateratzea.

1etik 3 urtera

Ahosabaiko ebakuntzaren ondoren, txintxarrota hilabete batzuetan gutxitu daiteke eta gero itzuli egiten da. Lehen hitzak iristen dira. Adin honetan egin ohi du taldeak hizketaren lehen balorazioa eta erabakitzen du komeni den logopediari hastea.

3tik 5 urtera

Oso erraz ikasten duten etapa da. 3 urterekin gehienek esaldi osoak egiten dituzte, akatsekin bada ere. Logopedia behar bada, orain emaitza ona ematen du normalean.

5 urtetik aurrera

Helburua ikastetxean parte hartzeko ondo ulertzea da, 5-6 urte inguruan. Adinarekin ohiturak aldatzea zailagoa da, baina beti hobetu daiteke: hitz egin taldearekin.

Noiz ikasten dira soinuak?

Soinuak noiz ikasi ohi diren hizkuntzaren araberakoa da, eta euskaraz ez da castellanoz bezala. Beraz, ez erabili taula orokor bat: galdetu zuen logopedari zer espero daitekeen zuen seme-alabaren adinerako, euskaraz eta gaztelaniaz.

04

Noiz kontsultatu

Hitz egin logopedarekin edo arraildura-taldearekin, edo zuen pediatrarekin, hauek nabaritzen badituzue:

- p, b, t, k edo s bezalako soinuak esatean airea sudurretik ateratzen dela;
- ahotsa oso sudurkari entzuten dela, edo ia beti «sudurretik» hitz egiten duela;
- ezpainekin edo mihiarekin egin ordez eztarrian egindako soinuak, edo s esatean zurrunga-moduko zaratatxo bat;
- 3 urtetik aurrera familiatik kanpoko jendeak asko kostatzen zaiola ulertzea;
- hilabeteekin ez dela aurrera egiten, edo bere adineko beste haur batzuek baino dezente gutxiago edo beranduago hitz egiten duela;
- otitis ugari edo ondo entzuten duen zalantza: belarriak eragina du hitz egiten nola ikasten duen.

Horrek ez du esan nahi ezer gaizki egin duzuenik. Zenbat eta lehenago begiratu, errazagoa izan ohi da.

Zer egin dezakezue etxean

Zerk laguntzen duen

- Egunean zehar asko hitz egitea: egiten duzuena kontatu, irakurri, kantatu eta jolastu.
- p, b, t eta d bezalako soinuekin jolastea, zuen ahoa ondo ikusten dela.
- Esaten duena ondo errepikatzea, zuzendu gabe: «tato» esaten badu, erantzun «bai, katua» eta elkarrizketari jarraitu.
- Pazientzia izatea, denbora uztea eta aurrerapen bakoitza txalotzea.
- Logopedak ariketak jartzen baditu, egunero egitea, laburrak eta joko gisa.
- Logopedari etxean nabaritzen duzuena kontatzea: zuek entzuten diozue inork baino gehiago.

Zer saihestu komeni den

- Hitz bat behin eta berriz errepikarazi, edo oraindik esan ezin duen soinu bat eskatzea.
- Beste pertsona batzuen aurrean zuzentzea edo hitz egiteko moduagatik gaizki sentiaraztea.
- Hilabeteak pasatzen uztea berez konponduko den ustean, kezkatzen zaituzten seinaleak daudenean.
- Denbora asko ematea pozteko edo ahoa mugitzeko ariketei aurrez kontsultatu gabe: Fícaten gidaren arabera, ez dago frogarik hizketa hobetzen dutenik.
- Beste haur batzuekin edo bere anai-arrebekin alderatzea.

Nolakoa den logopedia

Logopedak soinu bakoitza nolakoa den eta nola ekoizten den ebaluatzen du, eta zer landu lehenik proposatzen du. Saioak laburrak izan ohi dira eta joko gisa planteatzen dira, eta familiok zatirik garrantzitsua zarete: etxean egunero praktikatzen dena aldea egiten da. Arraildura-taldeko logopedak egin dezake edo zuen etxetik gertu dagoen batek, taldearekin koordinatuta.

Ahosabaia hitz egitean nola mugitzen den ikusteko, taldeak probak proposa ditzake, adibidez sudurretik sartutako kamera oso mehe bat edo hitz egiten duen bitartean egindako erradiografia bat. Bakoitza egin aurretik azalduko dizuete.

07

Logopedia nahikoa ez bada

Batzuetan ahosabaia ez da ondo ixten eta logopediak bakarrik ez du aski. Orduan taldeak ebakuntza bat baloratu dezake ixtea hobetzeko (hainbat teknika daude). Haur gutxi batzuei gertatzen zaie: Estatu Batuetako ospitale baten datuen arabera, ahosabaiko ebakuntzen %10 baino gutxiagotan. Erabakia taldeak hartzen du, hizketaren balorazio osoa egin ondoren, eta zer aukera dauden eta nolakoa den errekuperazioa azalduko dizuete.

08

Ikastetxean

Esan ikastetxeari haurra hizketa lantzen ari dela eta galdetu entzumen eta hizkuntza-laguntzaz edo hezkuntza-beharren balorazioaz. Irakasleei azaltzeko, hemen duzue eskoletarako orria. Logopediarako laguntzak behar badituzue, begiratu Laguntzak eta izapideak.

09

Taldeari galderak

Ohar batean kopia ditzakezue edo kontsultara eraman:

☐ Noiz egingo da hizketaren lehen balorazioa eta nork egingo du?

☐ Nolakoa da gaur bere hizketa eta zer komeni da lehenik lantzea?

☐ Logopedia behar du? Zein maiztasunekin eta non?

☐ Zer praktika dezakegu etxean eta zenbat denbora egunean?

☐ Ikusten al du taldeak ahosabaia ondo ixten ez dela adierazten duen seinalerik?

☐ Noiz berrikusiko dugu berriz hizketa eta entzumena?

10

Iturriak

Orri hau iturri hauetan oinarritzen da, kontsulta ditzakezue:

- CLAPA (Reino Unido): hizketa eta arraildura
- Associació Fícat: ahosabaiko arraildura duen haurrarentzako hizketa-gida
- Smile Train: logopediaren kronologia arrailduran
- Texas Children's Hospital: arraildurak eta hizketaren garapena

11

Jarraitzeko

Tratamendua, urratsez urrats →

Zer gertatzen den adin bakoitzean.

Kontsultarako koadernoa
Zuen galderak eta inprimatzeko zerrendak. →

Eskolentzat
Arraildura duen ikasle bati nola lagundu. →

Beste familia batekin hitz egin nahi duzue?
Idatzi iezaguzue informacion@aspanif.es helbidera edo deitu 620 841 567 telefonora. →

ASPANIFek amaieran aipatutako iturrietan oinarrituta egindako orria. Orientazio orokorra da eta ez du ordezkatzen arraildura-taldearen edo logopedaren aholkua: haur bakoitza desberdina da, eta epeak aldatu daitezke taldearen arabera. Zerbait kezkatzen bazaituzte, kontsultatu haiekin.

Azken eguneratzea: 2026ko azaroa 10a